

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4757/23
25.10.2023. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Данице Косовац и Весне Секулић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Божидар Станисављевић, адвокат из Београда, Ибарска 13/ц 4, против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво РС, са седиштем у Београду, Косовска 31, ради принудне наплате судске таксе, решавајући о жалбама тужиоца изјављеним против три решења о извршењу наплате судске таксе Вишег суда у Београду П 6515/17 од 30.1.2023. године и решења истог суда П 6515/17 од 11.7.2023. године, у седници већа одржаној дана 25.10.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈАЈУ СЕ жалбе таксног обвезника АА из ..., **ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** три решења о извршењу наплате судске таксе Вишег суда у Београду П 6515/17 од 30.1.2023.године, па се **ОБУСТАВЉА** извршни поступак принудне наплате судске таксе и укидају се све спроведене извршне радње.

УКИДА СЕ решење Вишег суда у Београду П 6515/17 од 11.7.2023. године и предмет враћа истом суду на поновни поступак.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду П 6515/17 од 30.1.2023. године, првим ставом изреке обавезан је таксени обвезник да у року од пет дана од пријема решења плати Вишем суду у Београду таксу за одлуку другостепеног суда по изјављеној жалби на првостепену одлуку у износу од 69.300,00 динара. Другим ставом изреке обавезан је таксени обвезник да у року до пет дана од дана пријема налога плати и таксу на опомену у износу од 390,00 динара, као и казнену таксу у висини од 50% од висине таксе што износи 34.650,00 динара. Трећим ставом изреке таксном обвезнику је предочено да је потребно да уплате изврши путем три различита налога, те да сачува доказ о уплати. Четвртим ставом изреке одређено је да уколико таксени обвезник не

поступи у складу са првим ставом изреке решења, ради наплате наведених износа одредиће се извршење на целокупној имовини таксеног обвезника које спроводи јавни извршитељ одређен од стране председника суда. Петим ставом изреке одређено је да трошкови спровођења извршења падају на терет таксеног обвезника.

Решењем о извршењу Вишег суда у Београду П 6515/17 од 30.1.2023. године, првим ставом изреке обавезан је таксени обвезник да у року од пет дана од пријема решења плати дуговану таксу за ревизију против пресуде у износу од 195.000,00 динара. Другим ставом изреке обавезан је таксени обвезник да у року до пет дана од дана пријема налога плати и таксу на опомену у износу од 390,00 динара, као и казнену таксу у висини од 50% од висине таксе, што износи 97.500,00 динара. Трећим ставом изреке таксеном обвезнику је предочено да уплату изврши путем три различита налога, као и да докаже о уплати сачува. Четвртим ставом изреке одређено је да уколико таксени обвезник не поступи у складу са првим ставом овог решења, ради наплате наведених износа одредиће се извршење на целокупној имовини таксеног обвезника које спроводи јавни извршитељ одређен од стране председника суда. Петим ставом изреке одређено је да трошкови спровођења извршења падају на терет таксеног обвезника.

Решењем о извршењу Вишег суда у Београду П 6515/17 од 30.1.2023. године, првим ставом изреке обавезан је таксени обвезник да у року од пет дана од пријема решења плати дуговану таксу за одлуку суда по ванредним правним средствима у износу од 292.500,00 динара. Другим ставом изреке обавезан је таксени обвезник да у року до пет дана од дана пријема налога плати и таксу на опомену у износу од 390,00 динара, као и казнену таксу у висини од 50% од висине таксе, што износи 146.250,00 динара. Трећим ставом изреке таксеном обвезнику је предочено да је потребно да уплату изврши путем три различита налога, као и да докаже о уплати сачува. Четвртим ставом изреке одређено је да уколико таксени обвезник не поступи у складу са првим ставом решења, ради наплате наведених износа одредиће се извршење на целокупној имовини таксеног обвезника које спроводи јавни извршитељ одређен од стране председника суда. Петим ставом изреке одређено је да трошкови спровођења извршења падају на терет таксеног обвезника.

Решењем Вишег суда у Београду П 6515/17 од 11.7.2023. године, одбачен је предлог тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси.

Благовремено изјављеним жалбама тужилац - таксени обвезник побијао је првостепена решења због погрешне примене материјалног права и због погрешно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући правилност побијаних решења у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", број 72/11...18/20) у вези са чланом 402 истог закона који се примењује на основу одредбе члана 39 Закона о извршењу и обезбеђењу ("Службени гласник РС", број 106/15 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд у Београду је оценио да су жалбе таксеног обвезника основане.

Првостепени суд је побијаним решењима о извршењу ради наплате судских такси обавезао тужиоца - таксеног обвезника да у року од 5 дана од пријема сваког

решења плати Вишем суду у Београду судске таксе за одлуку другостепеног суда по жалби на првостепену одлуку, судску таксу за ревизију и судску таксу за одлуку суда по ванредним правим средстава, укључујући и таксе на опомене и казнене таксе. Према разлозима побијаних решења о извршењу ради наплате судских такси, првостепени суд је исте донео применом одредбе члана 40 Закона о судским таксама, јер таксени обвезник за предузете радње у поступку, након достављања налога и опомене суда није поступио у року од 8 дана од дана пријема истих.

Законом о судским таксама (“Службени гласник Републике Србије” број 28/94, 53/95, 19/97, 34/2001, 9/2002, 29/2004, 61/2005, 116/2008, 31/2009, 101/2011, 93/2012, 93/2014, 106/2015 и 95/18), одредбом члана 2 прописана је обавеза лица по чијем предлогу или у чијем интересу се предузимају радње у судском поступку да плати судску таксу (став 1) за поднеске (став 2) за одлуку првостепеног суда (став 3). Обавеза плаћања таксе, у складу са чланом 3 истог закона настаје: за поднеске (то значи и за тужбе) када се предају суду (тачка 1), док је тачком 3 истог става прописано да обавеза плаћања таксе за судске одлуке настаје када се објаве, а ако странка није присутна објављивању или ако одлука није јавно објављена - када се странци или њеном заступнику достави препис одлуке. Изузетно од става 1 овог члана за тужбу и одговор на тужбу таксена обавеза настаје даном закључења првог рочишта за главну расправу, уколико поступак није окончан посредовањем, судским поравнањем, признањем тужбеног захтева или одрицањем од тужбеног захтева. Уколико таксени обвезник не плати таксу у тренутку настанка обавезе, суд ће му наложити да то уради у року од 8 дана и упозориће га на последице неплаћања таксе (члан 37).

Одредбом члана 37 став 3 Законом о судским таксама прописано је да ако странка не присуствује судској радњи за коју је дужна да плати таксу, суд ће јој послати налог да плати таксу коју дугује у року од осам дана од дана доставе налога и упозориће је на последице неплаћања таксе у року. За поднесак примљен преко поште, а за који такса није плаћена или је плаћена недовољно, суд ће подносиоцу послати опомену да плати таксу у року од осам дана од дана доставе опомене и упозориће је на последице неплаћања таксе у року (став 4). Уколико странка у поступку има пуномоћника, налог, односно опомена за плаћање таксе из ст. 2, 3 и 4 овог члана доставиће се њеном пуномоћнику (став 5).

Одредбом члана 40 истог закона уређен је поступак за наплату неплаћене таксе у року одређеном у члану 37 од физичког лица које је таксени обвезник. У таквом случају, суд у наредних 5 дана доноси решење о извршењу у коме обавезује таксеног обвезника да у року од 5 дана од дана пријема решења плати дуговану таксу и казнену таксу од 50% од висине таксе и у коме не одређује средство и предмет извршења, већ решење о извршењу доставља извршитељу, а у спису бележи да је тако поступљено, с тим што прилаже и доказ о томе да је таксеном обвезнику достављен налог, односно опомена о плаћању таксе, а извршитељ доставља таксеном обвезнику решење о извршењу (став 1). Редовни правни лек против решења о извршењу, који може да се изјави у року од 8 дана од дана достављања решења, не одлаже извршење решења (став 2). Поступак извршења спроводи се према закону којим се уређује извршење и обезбеђење (став 3). Извршитеља који спроводи извршење одређује председник суда, тако што решење о извршењу доставља извршитељу чије се седиште налази на подручју суда који је донео решење о извршењу, а ако више извршитеља има седиште

на подручју тог суда, решења о извршењу достављају се равномерно према редоследу по коме су извршитељи уписани у именик извршитеља и заменика извршитеља (став 4). Казнена такса из става 1 овог члана не може бити мања од двоструког износа најниже таксе прописане таксеном тарифом (став 5). Од средстава остварених наплатом таксе извршитељ на име награде задржава за себе 10% наплаћене вредности таксе и казнене таксе, остатак уплаћује на рачун прописан за наплату судске таксе, а трошкове извршења наплаћује од таксеног обвезника (став 6).

Према стању у списима, пресудом Вишег суда у Београду П 6515/17 од 19.2.2019. године, првим ставом изреке делимично је усвојен тужбени захтев и тужена је обавезана да тужиоцу – таксеном обвезнику на име накнаде нематеријалне штете - рехабилитационог обештећења исплати износ од 4.100.000,00 динара, другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете - рехабилитационог обештећења преко досуђеног, а до траженог износа од 12.180.000,00 динара, трећим ставом изреке утврђено је да је тужба повучена у делу захтева за исплату 19.500,00 динара, четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да на име материјалних трошкова уплати Фонду ПИО радни стаж у одговарајућем трајању, петим ставом одбијен је захтев тужиоца за ослобађање плаћања судских такси, а шестим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 299.250,00 динара. Тужиоцу су преко пуномоћника налози - упозорења за плаћање таксе на тужбу и првостепену пресуду у износу од по 97.500,00 динара достављени дана 4.4.2019. године.

Одлучујући по жалбама парничних странака првостепена пресуда је одлуком Апелационог суда у Београду Гж 7804/19 од 15.4.2021. године потврђена у делу првог става којим је тужена обавезана да тужиоцу на име рехабилитационог обештећења исплати износ од 1.500.000,00 динара, у другом, трећем и четвртном ставову изреке, док је преиначена у преосталом делу првог става изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев за исплату нематеријалне штете - рехабилитационог обештећења у износу од 2.600.000,00 динара. Преиначено је и решење о трошковима из петог става, па је тужиоцу на име трошкова поступка досуђен износ од 171.850,00 динара а свака странка је обавезана да сноси своје трошкове другостепеног поступка. Уз доставу другостепене одлуке пуномоћнику тужиоца упућена је опомена за плаћање таксе на првостепену пресуду (будући да је наплата неплаћене таксе за тужбу у међувремену застарел), као и упозорење за таксу на жалбу и другостепену одлуку у износима од по 69.300,00 динара.

Како у остављеном року тужилац није платио таксу за жалбу и таксу за другостепену одлуку, тужиоцу су дана 30.8.2021. године достављене опомене за плаћање тих такси, а како није плаћена ни такса на првостепену пресуду дана 20.9.2021. године донето је решење о извршењу наплате те судске таксе, које је потврђено решењем Апелационог суда у Београду Гж 4183/22 од 4.10.2022.године.

Тужилац је изјавио ревизију дана 25.6.2021. године, а одлуком Врховног касационог суда Рев 5665/2021 од 15.12.2021. године, преиначена је пресуда Апелационог суда у Београду Гж 7804/19 од 15.4.2021. године у другом ставу изреке, тако што је одбијена жалба тужене и потврђена првостепена пресуда Вишег суда у

Београду П 6515/17 од 19.2.2019. године у делу првог става изреке којим је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете - рехабилитационог обештећења исплати износ од још 1.000.000,00 динара. Пресуда Апелационог суда у Београду Гж 7804/19 од 15.4.2021. године преиначена је и у трећем ставу изреке којим је одлучено о трошковима поступка, тако што је тужена обавезана да тужиоцу на име трошкова првостепеног поступка плати износ од 199.850,00 динара. У преосталом делу ревизија тужиоца одбијена је као неоснована, а тужена обавезана да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 22.500,00 динара.

Тужилац је дана 10.11.2021. године доставио доказ о плаћеним судским таксама на тужбу и првостепену одлуку у износу од по 56.300,00 динара, а дана 28.12.2021. године поднео је предлог за ослобађање од плаћања преосталих судских такси. У прилогу је доставио потврду од 22.12.2021. године да је у последња три месеца остварио просечну нето зараду у износу од 30.126,00 динара, уверење да је његова супруга незапослено лице на дан 23.12.2021. године.

Првостепени суд је решењем П 6515/17 од 11.7.2023. године, одбацио предлог тужиоца за ослобађање од обавезе плаћања судски такси као неблагоприятан, пошто је поднет након правноснажног окончања поступка.

Међутим, овакве одлуке првостепеног суда, по оцени Апелационог суда у Београду не могу се прихватити као правилне, јер се основано жалбама тужиоца указује на погрешну примену материјалног права због које чињенично стање није у потпуности и правилно утврђено.

Одредбом члана 168 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд ослободити од плаћања трошкова поступка странку која према свом општем имовном стању није у могућности да сноси ове трошкове. Ставом 2 истог члана прописано је да ослобађање од плаћања трошкова поступка обухвата ослобађање од плаћања таксе и ослобађање од полагања предујма за трошкове сведока, вештака, увиђаја и судских огласа. Ставом 3 истог члана прописано је да суд може ослободити странку само од плаћања таксе у складу са посебним законом.

Одредбом члана 169 став 1 Закона о парничном поступку, прописано је одлуку о ослобађању од плаћања трошкова поступка доноси првостепени суд на предлог странке.

Одредбом члана 2 став 1 Закона о судским таксама ("Службени гласник РС", број 28/94...95/18) прописано је да таксе прописане овим законом плаћају лица по чијем предлогу или у чијем интересу се предузимају радње у судском поступку, за кои овим законом утврђено плаћање таксе. Ставом 2 истог члана прописано је да за поднеске и за записнике који замењују поднеске таксу је дужно да плати лице које их подноси, односно лице на чији захтев се саставља записник. Ставом 3 истог члана прописано је да за одлуку првостепеног суда таксу је дужан да плати тужилац, односно предлагач, за судско поравнање таксу су дужне да плате обе стране, уколико у поравнању није другачије уговорено. Ставом 4 истог члана прописано је да за одлуку другостепеног суда и за одлуку по ванредном правном средству, судску таксу је дужан да плати подносилац жалбе, односно лице у чијем интересу је покренут поступак по ванредном

правном средставу.

Одредбом члана 3 став 1 тачка 1 Закона о судским таксама прописано је да обавеза плаћања таксе настаје - за поднеске када се предају суду, односно када се изврши обрачун таксе, ако њен износ зависи од вредности предмета спора, а за поднеске предате на записник - када је записник састављен, а тачком 3 прописано је да таксена обавеза за одлуке настаје када се објаве, а ако странка није присутна објављивању или ако одлука није јавно објављена – када се странци или њеном заступнику достави препис одлуке.

Чланом 10 став 2 Закона о судским таксама, прописано је да одлуку о ослобађању таксеног обвезника од плаћање таксе доноси првостепени суд на предлог таксеног обвезника.

Имајући у виду цитиране законске одредбе и стање у списима, по оцени Апелационог суда у Београду, основано се жалбом тужиоца указује да је првостепени суд побијано решење П 6515/17 од 11.7.2023. године донео уз погрешну примену одредаба Закона о парничном поступку. Тумачењем одредаба чланова 168 до 173 Закона о парничном поступку, које регулишу ослобађање од плаћања трошкова поступка и чланова 9 до 20 Закона о судским таксама, које уређује ослобађање од плаћање таксе и њиховим довођењем у везу са осталим одредбама тих закона, може се закључити да се предлог за ослобађање од плаћања судске таксе може поднети у току целог парничног поступка до његовог правноснажног окончања.

Међутим, у конкретном случају, према стању у списима првостепени суд је тужиоцу налоге за плаћање судских такси доставио након правноснажног окончања поступка, а тужилац је предлог за ослобађање од плаћања судских такси поднео дана 28.12.2021. године, па првостепени суд исти није могао одбацити као неблагоприятан побијаним решењем од 11.7.2023. године, већ је требало да одлучи о предлогу, тако што ће предлог усвојити или одбити, нити је могао донети три решења о извршењу наплате судске таксе од 30.1.2023. године.

Имајући у виду наведено, побијана три решења о извршењу наплате судске таксе морала су бити преиначена и обустављен извршни поступак принудне наплате судске таксе и укинута се све спроведене извршне радње, а побијано решење од 11.7.2023.године морало је бити укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак.

Првостепени суд ће у поновном поступку, поновно одлучити о предлогу тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси, те ће у зависности од те одлуке одлучити да ли има места доношењу решења о принудној наплати судских такси, при чему ће имати у виду да се предлог за ослобађања од плаћања судске таксе који је поднет после правноснажног окончања парничног поступка не може одбацити као неблагоприятан ако се предлогом тражи ослобађање од плаћања таксе за радње у поступку учињене након правноснажног окончања парничног поступка.

Са изнетог, на основу одредбе члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку у вези са члановима 39, 79 и 80 Закона о извршењу и обезбеђењу одлучено је као у првом

и другом ставу овог решења.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић